

Utdrag från det tidigare uppdraget

Teckenspråk

Teckenspråket är ett eget språk med egen grammatik och uppbyggnad och det är helt skilt från svenska språket. Teckenspråket är ett visuellt och gestuellt språk, d.v.s. det innebär att det produceras med händerna och uppfattas med synen. Att använda teckenspråk innebär ett särskilt sätt att kommunicera. Regler för turtagning och återkoppling är annorlunda än i talade språk.

Teckenspråket är barndomsdövas första språk. Genom ett riksdagsbeslut 1981 erkände Sverige som första land i världen teckenspråket som ett fullvärdigt språk. Därigenom fick döva rätt till tvåspråkighet. Teckenspråket är inte internationellt. Teckenspråk saknar skriftspråk och dokumenteras i första hand via video. För dövblinda är teckenspråket taktilt.

En naturlig teckenspråkig miljö skapas när många döva/hörselskadade i alla åldrar och på olika nivåer samlas, där kommunikationen sker på ett naturligt sätt mellan varandra. Det är viktigt att barnet får vistas i en teckenspråkig miljö, så att det kan utvecklas på samma sätt som hörande och få en positiv identitetsutveckling.

Tvåspråkighet

För de flesta *döva* elever är teckenspråk första språk och andraspråket är huvudsakligen den skrivna formen av svenska. De två språken används ofta i samma situationer men fyller olika funktioner. Teckenspråkets huvudsakliga funktion är den direkta kommunikationen genom vilken eleven får kunskap om omvärlden och utvecklas socialt, kognitivt och emotionellt. Svenskan krävs för full delaktighet i samhället, för att söka kunskap på egen hand, ta del av information samt kommunicera med andra. Funktionell tvåspråkighet innebär att kunna använda båda språken för att kommunicera med omvärlden, söka ny kunskap, påverka sin situation och utveckla sin personlighet.

För många *hörselskadade* är däremot det talade språket första språk och teckenspråket deras andraspråk. Att som hörselskadad lära sig teckenspråk och utveckla detsamma kräver möjlighet att med kontinuitet och varaktighet få vistas i teckenspråkig omgivning.

Behov för elever som är döva, hörselskadade eller har CI

Mellan de tre grupperna: hörselskadade, döva och elever med CI finns inga klara gränser.

Behov	Elever med hörselskada	Döva elever	Elever med CI
Teckenspråk som kunskapsbärande språk	Ja, för en del som första språk. För andra som andra språk och för vissa som kommande språk. Förändring av kunskapsbärande språk kan ske över tid.	Ja, som första språk.	Ja, för en del som första språk. För andra som andra språk och för vissa som kommande språk. Förändring av kunskapsbärande språk kan ske över tid.

Talspråk som kunskapsbärande språk	Ja, som kunskapsbärande språk för många. Stöd i sin utveckling av tal efter behov. Kunskap och medvetenhet om tal, ljud och avläsning.	Ja, efter behov och möjlighet. Kunskap och medvetenhet om tal, ljud och avläsning.	Ja, som kunskapsbärande språk för en del. Stöd i sin utveckling av talet. Kunskap och medvetenhet om tal, ljud och avläsning. Flera barn får idag implantat på båda öronen. Denna framtida elevgrupps val av kommunikation är i dag oklar.
Svenska språket som kunskapsbärande språk	Ja, talad och skriven svenska. Förändring av kunskapsbärande språk kan ske över tid.	Ja, skriven svenska.	Ja, skriven svenska och för många även talad svenska. Förändring av kunskapsbärande språk kan ske över tid.
Flexibla grupper	De elever som är i behov av både tal och tsp för sin kunskapsinhämtning behöver ha tillgång till båda språkgrupperna. Ibland initialt, ibland i vissa ämnen eller i sådana situationer där teknik/miljö inte är tillfredställande samt vid förändringar av elevens hörselstatus.		
Särskilda grupper	Utifrån elevens möjligheter och specialpedagogisk inriktning		
Fler jämnåriga döva hörselskadade kamrater	Ja		
Hörande jämnåriga kamrater	Ja, men hur, när, var?		
Anpassade lokaler	God akustisk miljö samt väl fungerande teknik. Goda ljusförhållanden. Ge möjlighet till en placering så att alla kan avläsa varandra.	Goda ljusförhållanden. Ge möjlighet till en placering så att alla kan avläsa varandra.	God akustisk miljö samt väl fungerande teknik. Goda ljusförhållanden. Ge möjlighet till en placering så att alla kan avläsa varandra
Hörselteknik	Vara väl förtrogen med sin teknik och kunna hantera den. Kännedom om teknikens möjligheter och begränsningar.	Ha kännedom om teknikens möjligheter och begränsningar	Vara väl förtrogen med sin teknik och kunna hantera den. Kännedom om teknikens möjligheter och begränsningar.
Data, videoteknik	Ja, alla grupper har stort behov av datorer och video som bör ses som ett verktyg för kommunikation på lika villkor. Det enda sättet att dokumentera teckenspråket på är med video, som blir motsvarigheten till skriven svenska. Här ges möjligheter till att analysera och utveckla och tolka teckenspråket.		
Identitet	God självuppfattning och kunskap om sig själv i förhållande till sin hörselskada	God självuppfattning och kunskap om sig själv i förhållande till sin dövhet	God självuppfattning och kunskap om sig själv i förhållande till sin hörselskada
Livsperspektiv	Forskning visar att många hörselskadade har behov av tsp i ett livsperspektiv samt att många hörselskadade inte klarar högskolestudier i samma utsträckning som tsp-användare. Flera hörselskadade har en	En säker kommunikation ger delaktighet och möjlighet att påverka sin egen situation. Med ett fullgott tsp klarar döva bl.a. högskolestudier med	Då de äldsta barnen med Ci idag är i gymnasieåldern finns här ingen erfarenhet eller svensk forskning. Vår bedömning är dock att livsperspektivet är snarlikt de

	<p>progredierande hörselnedsättning. Teknikanvändning och motivation hos utbildningsanordnare avtar ju äldre eleverna blir samtidigt som abstraktionsnivån och gruppstorleken ökar som gör att studiesituationen blir för svår. Hörselskadade som behärskar tsp har en valmöjlighet att välja språk utifrån behov och situation eftersom de då kan använda tolk.</p>	<p>tolk. Fler och fler tsp-användare är intresserade av att även utveckla talspråk efter egna förutsättningar. Översyn av teckenspråkets ställning pågår idag för att se över rätten och möjligheterna att använda tsp, liksom av döva och hsk tillgång till samhällets utbud av kultur och medier.</p>	<p>hörselskadades.</p>
Fördjupad SYV	<p>Kunskap om hörselskadades/dövas/barn med CI's livssituation och studiemöjligheter. Kännedom om hur hörselskadan/dövheten påverkar elevens inläring och utveckling och det sociala samspelet. Kunskap om alternativa skolval.</p>		
Teckenspråk syskon	<p>Elever som använder tsp och har hörande syskon behöver tsp för att kunna kommunicera med sitt syskon.</p>	<p>Elever som använder tsp och har hörande syskon behöver tsp för att kunna kommunicera med sitt syskon.</p>	<p>Elever som använder tsp och har hörande syskon behöver tsp för att kunna kommunicera med sitt syskon.</p>